

Kongeloven

1665

Kongeloven 1665

ii Friderich dend Tredie,
aff Guds Naade
Dannemarckis, Norgis, Wendis
och Gottis Konning, Hertug udi
Schleszuig, Holsten, Stormarn
och Dihmarschen, Greffue udi
Oldenborig och Dellmenhorst,
etc.,

Giøre alle Vitterligt, At Efftersom Wii icke alleene aff andres exempel, men endoch aff eygen forfarenhed haffver fornummet og udj gierningen befundet, huor underligen den store og Allmechtige Gud offver alle Konger og Herskaber saavelsom deris underhaffvende Riger og Lande effter sin urandsagelige Viisdombs raad hersker og alting derudj styrer og beskicker, fornemmeligen i det Hans Guddommelige Allmagt den offver Os, Voris Kongelige Huus og disse Vore Kongeriger og Lande udj forgangne Aaringer svæbende fare, ja fast øyensunlig forestaaende yderste forderff og undergang saaledis faderligen haffver affvendt og till saadann een ende udført, at Wi icke alleene er bleffven reddet og satt udj ynkelig fred og rolighed, mens end ogsaa Voris da værende Rigens Raad og samptlige Stænder, Adel og Uadel, Geistlig og Verdslig dertill bevæget deris forrige Kaar og Wallrettighed at affstaa og begiffve, den tillforne aff Os underskreffne Haandfestning med alle sine Gienparter, puncter og clausuler død, magtesløs og till intet at giøre, Os fra Voris Eed, Vi gjorde, der Vi først traade i Regieringen, udj alle maader og uden nogen exception qviit og frii at erklære, og saaledis Os oc de aff Os, saasom Hoffvedet og første Eyere, ved rett lowlig Egteskab needstigende Mand og Qvinde Linier, saa lenge nogen aff dennem i Liffve ere, ArffveRettigheden till disse Vore Kongeriiger danmarck og Norge sampt alle lura Majestatis, absolute Magt, souverainetet og alle Kongelige Herligheder

og Regalier utvungen og uden nogen Voris tillskyndelse, anmodning eller begiering aff eygen frii Villie og fuldberaad Huu allerunderdanigst at andrage og offverantvorde, dislige at renuntiere den aff Os paa Voris Elskl. kiere Søns Printz Christians Veygne anno 1650 den 18 Junij udgiffne revers sampt Voris provisional disposition dateret anno 1651 den 9 Junij, saavelsom og alt hvis udj Recessen, Ordinantzen og andre forordninger kunde findes, Haandfestningen gemess, at stride mod denne Voris ArffveRettighed, souverainetet og absolute Regiering, stillende det ogsaa udj Voris eygen Allernaadigste Villie, icke alleeniste paa huad maade Regieringen hereffter skulde indrettes, mens endoch huorledis med successionen og Arffveliniernes ordentligen paa hinanden følgende Rad blant Mand og Qvindekion skulde forholdes, og paa huad manneer i den minderaarige Konges unge Alder (om slig minorennitet i fremtiden sig maatte tildrage) Regimentet skulde føres og beskickes og herom effter Voris eygen Naadigste tycke og Velbehag een forordning at giøre, som de da loffvet og med Eed sig forpligtet haffver at skulle være dennem, deris Arffvinger og posteriteten een fundamental, det er uforanderlig GrundvoldsLow og aff dennem udj alle sine puncter og clausuler effterkommes, saa at Vi, Voris Egte LiffsArffvinger og deris descendenter udj ingen maade hemmelig eller aabenbarlig derimod aff dennem eller deris Arffvinger og Effterkommere skulde hindres og foruroliges, mens ydermeere med Eed forbundet sig imod alle og een huer, i huem det være kunde, Indlændske eller udlændske, som herimod skulde ville handle eller tale, saadant at forsvare, Liff og ære, gods og blod derhos at opsette, og at fra saadan deris pligt og skyldighed dennem, deris Arffvinger og Effterkommere ingen Venskab eller Fiendskab, frygt eller fare, gaffn eller Skade, had, Affvind eller nogen menniskelig List og paafund udj

Kongeloven 1665

ringeste maade skulde affvende, og huad helles ydermeere deris underdanigste Løffter og tilsagn ere, huormed bemeldte Voris kiere og tro undersaatte deris inderlige devotion og kierlighed till Os og deris Hiertelig Attraa till Vores Kongelige Arffvehuses florerende fremvext og tiltagelse og disse Vore ArffveKongerigers allmindelig tryghed og rolig Velstand haffver vildet giffve tilkiende: Da haffve Vi ochsaa saadann den Guddomlige forsiuns synderlige skickning og Voris kiere og tro undersaatte store kierlighed og allerunderdanigste devotion till Os tilbørligen offverveyet og betragtet, og derfor billigen Vore tancker derhen vendet og rettet, saadann Regierings Form og Arffvesuccession at forordne og beskicke, som sligt et EnevoldsArffveKongedømme og Regimente det endeligen fordrer og udkreffver, huilcken Vii ochsaa med og udj denne KongeLow saasom Kongedømmets rette uforanderlige fundamental Low, vill haffve forordnet og beskicket, som skall holdes og agtes aff Voris Arffvinger, deris Effterkommere og descendenter saavelsom og aff meenige Vore Kongerigers og Landes Jndbyggere fra den Høyeste till den Laweste, ingen undertagen, for een fuldkommen uryggelig og uimodsigelig forordning og Low till ævig tiid.

I. Den beste begyndelse till alting er at begynde med Gud. Det første derfor, som Vi for alting ville udj denne KongeLow allffvaarligen haffve befalet, er: at Voris Effterkommere, Børn og Børnebørn i tusinde Leed paa Færne og Mørne, EnevoldsArffveKonger offver danmarck og Norge ære, tiene og dyrcke den eene rette og sande Gud paa den maade og manneer, som hand sig i sit hellige og sande ord aabenbaret haffver, og Voris Christelige Troe og bekiendelse klarligen derom formelder effter den form og maade, som den reen og uforfalsket er bleffven foresatt og fremstillet udj den Augsburgiske

confession Aar et tusind fembhundrede og trediffve, og ved samme reene og uforfalskede Christelige Troe holde Landsens Jndbyggere og den vældeligen haandhæffve og beskierme i disse Lande og Riger mod alle Kiettere, Sværmere og Guds bespottere.

II. Danmarckes og Norges EnevoldsArffveKonge skal være hereffter og aff alle undersaatte holdes og agtes for det ypperste og høyeste hoffved her paa Jorden offver alle Mennikelige Lowe, og der ingen anden hoffved og dommere kiender offver sig enten i Geistlige eller Verdslige Sager uden Gud alleene.

III. Skall derfor ochsaa Kongen alleene haffve høyeste Magt og Myndighed till at gjøre Lowe og forordninger effter sin eygen gode Villie og Velbehag, at forklare, forandre, formeere, formindske, ja og slet at oppheffve forrige aff hannem sielff eller aff hans Forfædre udgiffne Lowe (denne KongeLow alleene undertagen, huilcken saasom Kongedømmets rette Grund og GrundvoldsLow jo endeligen faar at bliffve uforanderlig og uryggelig), saa og at undertage huad og huem hand lyster udaff Lowens allmindelige befalning.

IV. Skall og Kongen eene haffve høyeste Magt og Myndighed at isette og affsette alle Betiente, høye og lawe, være sig huad naffn og titel de haffve kunde, effter sin eygen frii Villie og tycke, saa at alle Embeder og Bestillinger, i huad Myndighed de haffver, skall aff Kongens Enevoldsmagt saasom af een kilde haffve sin første oprindelse.

V. Kongen skall eene haffve Vaabens og VæbningsMagt, at føre kriig, slutte og opheffve forbund med huem og naar hand

Kongeloven 1665

det got befinder, Told og all anden contribution at paalegge, efftersom een huer vel veed, at Riger og Lande icke tryggeligen kand besiddes uden væbnet Magt, og KriigsMagt kand icke holdes uden besolding, og besolding icke bringes till Veye uden Skatt.

VI. Skall og Kongen eene haffve høyeste Magt offver all Clericiet fra den høyeste till den Laweste, at besicke og anordne all kircke og Gudstieniste; Moder, Sammenkomste og forsamlinger om Religions Sager, naar hand det raadeligt eragter, biude, forbiude; og i allmindelighed, korteligen at sige, skall Kongen eene haffve Magt at bruge alle Regalier og Iur. Majestatis, huad naffn de og haffve kunde.

VII. Alle Regieringens ærinder, breffve og forretninger skall udj ingen end udj Kongens naffn og under hans Signete udgaa, og skall hand altid sielff sin haand underskriffve, om hand helles er kommen til sine myndige Aar.

VIII. Kongens myndige Aar skall agtes hans Alders fiortende Aar, det trettende fuldenddet, det fiortende begyndt, saa at, saa snart hand træder i sit fiortende Aar, skall hand sielff offentlig forklare sig myndig at være og ingen Væрге eller Formyndere meer at vilde bruge.

IX. Kongens Værgemaal og Formynderskab, imedens hand er mindreaaring, skall i alle maade saaledis beskickes, ligesom den nest for hannem Regierende Konge for sin dødelig affgang skrifftligen derom forordnet haffver. Mens dersom ingen saadann forordning eller sidste Villie fandtes, da skall dermed forholdes som effterfølger, nemmeligen: Enkedronningen, som er den minderaarige

Konges rette kjødelige Moder, skall være Regiente, og hende till hielp og biistand i formynderskabet tilføyes de siuff høyeste Kongelige Raad og Betiente, og skulle disse samptligen forestaa Regieringen og alting effter de meste vota beslutte, huor da dronningen skall haffve tvende Stemmer og huer aff de andre ickon een stemme; og skulle alle breffve, befalninger og alle Regieringens ærinder altid forrettes og udstedes i Kongens naffn, enddog de aff Regienten og samptlige Regierende Formyndere underskriffves.

X. Er Enkedronningen, Kongens Moder, ved døden affgangen eller og træder paa ny i Egteskabs Stand igien, da skall den neste Kongens Frende blant Printzerne aff Blodet aff Voris needstigende Linier, som her i Riget er og altid kand bliffve tilstede, være Regiente (dersom hand helles er kommen till sine myndige Aar, som skall agtes at være hans Alders attende Aar, det syttende fuldenddet, det attende begyndt) og iligemaade haffve tvende Stemmers rettighed; og helles videre med alting forholdes, som før er meldet.

XI. Men dersom forbenefnde Printz aff Blodet icke endnu vaar kommen till myndig alder, saa og helles om ingen Printz aff Blodet vaar forhanden, da skulle offvenbemeldte siuff høyeste Kongelige Betiente Alleene forestaa og forvalte Regieringen og Formynderskabet med lige magt og myndighed, og huer Persohn haffve een Stemme, og saa alting fremdeelis effter den maade, som før er sagt.

XII. Dersom og nogen aff de Regierende Formyndere fattedes ved dødelig eller anden tilfald, da skall de øffrige strax een anden, som dygtig till bestillingen er, udj hans sted indsette, og huem da er hans

Kongeloven 1665

Effterkommer i Eembedet, skall og betræde hans sted og besidde hans sæde udj dette Regierende Formynderskab.

XIII. Regienten og samptlige Regierende Formyndere skulle strax svære Kongen icke alleene huldskab og troskab, mens endoch i sær belangende deris Formynderskab, at de i Kongens minderaarighed vill saaledis forestaa Regieringen, at Kongens absolute souveraine EenevoldsMagt og ArffveRettighed i alle maade uforkrencket og uformindsket hannem og hans Effterkommere bevares, og helles alting saaledis styre og raade, som de det agter for Gud og Kongen at forsvare.

XIV. Og saa snart de haffve gjort deris Eed og træder till deris Embedes forretning, da skall det første de tager sig for være, at de strax uforhalet forfatter et rigtig inventarium, det er forteygnelse, paa disse Rigers og underliggende Landes Stæder, Festninger, saa og Gods, Kleinodier, Penge, Krigsmagt baade till Lands og Vands, saavel som ochsaa all Kongens Jndtegt og Udgifft, saa at heraff strax kand eragtes, udj huad tilstand de det Regierende Formynderskab antræder, effter huilcken forteygnelse de og foruden nogen paaskud igien haffver at gjøre Regnskab og svare Kongen til alting og stande hannem till Rette for all tiltale, saa snart han er kommen til sine Myndige Aar.

XV. Skall da derfor og hereffter aldrig disse Riger og Lande holdes for at være foruden Konge, imedens Voris needstigende Linier varer paa Færne og Mørne, saa at, saa snart een Konge ved døden affgaar, er strax virckligen og i gierningen sielff Konge og fører Konge naffn og titel den, som ArffveLinien den neste at være udviiser, og skall hannem strax Kongelige Mayestetes

titel og ubundne Eenevoldsmagt arffveligen være til og hiemfalden det samme øyeblik hans Formand Aanden opgiffver.

XVI. Og enddog i det alle Stænder, Adel, UAdel, Geistlig, Verdslig, een ubunden EenevoldsKongedømmes Magt Os og de aff Os needstiigende Linier paa Færne og Mørne till ævig tiid Arffveligen haffver eengang offverdraget, hereffter strax, naar een Konge ved døden affgaar, den neste i ArffveLinien Krone, Scepter og EenevoldsArffveKongetitell og Magt det samme øyeblik eygner og tillkommer, saa at ingen videre offverantvordning i nogen maade behøffves, efftersom Kongerne i Danmarck og Norge hereffter till ævig tiid, imedens nogen af Voris Kongelig ArffveStamme er tilloffvers, ere fødte og baarne og icke kaarede eller vallde Konger; icke dismindre, paa det all verden skall vide, at Danmarckes og Norges Konger holder det for deris største høyhed at ydmyge sig for Gud, og at de agte det for deris høyeste Magt og Vælde at være velsignet aff Gud ved hans Ords Tienere till en lycksalig begyndelse paa deris Regimente, da ville Vi og, at Kongen offentlig i kircken med dertil sømmelige ceremonier lader sig Salve.

XVII. Men Kongen skall aldeelis ingen Eed eller nogen forpligt, i huad naffn det og haffve kand, mundtlig eller skriffblig fra sig giffve, effterdj hand saasom een frii og ubunden EenevoldsKonge icke kand bindes aff sine undersaatte ved nogen Eed eller foreskreffne forpligtelser.

XVIII. Kongen kand lade sin Salffvings høytidelige Fest holdes, naar hannem lyster, enddog hand icke er kommen till sine fuldmyndige Aar; og er det jo før jo bedre at annamme og bekomme Guds velsignelse og Herrens krafftige biistand, som følger

Kongeloven 1665

hans Salffvede; dog alt huad som ceremonier ickon angaar, dermed kand forholdes, efftersom tidens leylighed det beqvemmeligst at være udviiser.

XIX. Og effterdj fornufften og den daglige forfarenhed nocksommeligen lærer, at een samblet og sammenknyttet magt er langt sterckere og aff støre krafft og fynd end den, som er adskillt og adspred, og jo større vælde og herredømme een Herre og Konge besidder, jo tryggere leffver hand og hans undersaatte for alle udvortes Fienders anfald: da ville Vi ochsaa, at disse Vore ArffveKongeriger Danmarck og Norge, samt alle de dertill hørende provincier og Lande, Øer, Festninger, Kongelige herligheder og Rettigheder, Kleinodier, Penge og alle andre mobilier, Krigsmagt og Rustning baade til Lands og Vands, saavelsom ochsaa alt huis Vi nu med sær Eyerets Rett besidde, eller hereffter enten aff Os eller aff Voris Effterkommere med Sverdet vindes eller ved arff og nogen anden lowlig titell og middel forhuerffves kand, altsammen, intet undertaget, skall uskiftet og udeelt være og bliffve under Een Danmarckes og Norges EenevoldsArffveKonge; de andre Printzer og Printzesser aff Blodet lade sig nøye med haabet og bie, indtill radden omsider kommer till dennem og deris Linier, Een effter anden.

XX. Og saasom Wi nu i foregaaende haffve anordnet og som een højestnødvendig artikkel i denne KongeLow allffvaarligen ville at skulle ubrødeligen og uden all imodsigelse holdes, at nemmelig disse Vore Riger og alle de Lande, som Vi nu virckligen besidde eller og i fremtiden kunde haffve ArffveRett og billig tiltale till, ingenlunde maa adskillies, skiffes eller deelis, saa ville Vi ogsaa, at da derimod de andre Kongelige Børn med nødvendig og reputeerlig underhold, deris Stand

nogenlunde gemess, aff Kongen forsørget, huormed de og i alle maade skulle lade sig nøye, enten de i reede penge eller i Landgods bliffver afflagt, og dersom Landgods, være sig under huad høe æretitell det være kand, dennem forundes og tillegges, skulle de den Aarlige Jndkomst, nytte, brug og frugt alleeniste deraff deris Liffstiid haffve sig at tilleygne, Eyendommen sampt all Kongelig offvermagt stedse hos Kongen forbliffvende; huilcket og i ligemaade om dronningens Liffgedinge er at forstaa.

XXI. Jngen Printz aff Blodet, som her i Riget er og udj Voris Gebeet sig opholder, maa giffte sig eller aff Landet reyse eller begiffve sig i fremmede herrers tieniste, med mindre hand aff Kongen forloff dertill erlanger.

XXII. De Kongelige døttre og Systre skulle med Fyrstelig underhold forsiunes, indtill de med Kongens Villie og Vidskab træder i Egteskabs Stand, da de med een Fyrstelig Brudskatt i reede penninge skall forsørget effter Kongens eygen milde behag, og derimod fraskriffve sig fra nogen videre underhold hos Kongen for dem eller for deris Børn at søge og begiere, indtill Arffvesuccessionen udj Regieringen dem kunde tilfalde.

XXIII. Dersom Kongen ved døden afgaar, og den Neste i Linien till Arffvesuccessionen udj Regieringen er da ude aff Riget, naar Arffven hannem tilfalder, da skall hand strax, alle andre ærinder till side satt, uforhalet her ind i sit Rige dannemarck begiffve sig, at bo og holde hoff, og Regieringen strax antræde. Og dersom samme neste i Linien og da rette EenevoldsArffveKongen icke indstiller sig inden trej maaneders forlob, som er at beregne fra den første dag, hannem forrige Konges dødelig affgang bliffver forkyndet

Kongeloven 1665

og anmeldet, da skall, med mindre hand ved siugdum eller anden uomgengelig tilfald lowligen vaar forhindret, i hans Sted være Konge den neste effter hannem udj Linien, som helles effter hans død er nest till Arffven. Med Statholderiet og Regimentets forvaltning imidlertid, indtill Kongen kommer, skall forholdes saasom i KongeLoven om det Regierende Formynderskab er anordnet.

XXIV. Printzerne og Printzesserne aff Blodet skulle haffve den øffverste sted i Sæde og gang effter Kongen og dronningen og iblant sig sielff haffve præcedentie og offversted, ligesom Linien udviser dem at være nest til Arffvesuccessionen udj Regieringen.

XXV. De skulle og for ingen underdommere svare, mens deris første og sidste dommer skall være Kongen, eller huem hand særdeelis dertill forordner.

XXVI. Huad som nu udj foregaaende om Kongens Enevoldsherredømmes Magt og høyhed sagt er, og dersom noget helles kunde være, som icke nu især vaar udtryckeligen forklaret, er tillsammen korteligen begrebet i disse faa, mens fyndige ord, at: Danmarckes og Norges Konge er een frii høyestfuldmegtig EnevoldsArffveKonge, saa at alt, huis om een absolut, souverain, Christen ArffveKonge kand til beste siges eller skriffves, det skall altsammen ochsaa om danmarckes og Norges EnevoldsArffveKonning udj den yndeligste og beste meening forklares og udtydes, huilcket og iligemaade om Danmarckes og Norges EnevoldsArffvedronning er at forstaa, naar Arffvesuccessionen udj Regieringen nogen Printzesse aff Blodet i sin tid skulde tilfalde. Og efftersom den daglige forfarenhed og andre Landes

ynckelige exemplar nocksom udviiser, huor skadeligt det er, naar Kongers og Herrers mildhed og fromhed saaledis misbruges, at deris Magt og Myndighed aff een eller anden, ja end og undertiden aff deris eygne nærmeste og høyestbetrode Tienere fast usiunligen dennem beskæres, og i saa maade det gemeene beste ligesaavel som Kongerne sielff lider største forfang og affbreck, saa at det mangesteds høyiligen haffde været at ynske, at Konger og Herrer med større nidkierhed haffde holdet offver deris myndighed, end tiit og offte skeet er: da ville Vi og allffvaarligen haffve Voris Effterkommere EnevoldsArffveKonger offver Danmarck og Norge befalet, at de med et nidkier og vaagendes øye giffve agt paa at holde deris ArffveRettighed og absolute souveraine, det er EnevoldsMagtes, høyhed uforkrencket, ligesom den nu aff Os her udj denne KongeLow dennem til ævindeligh Arff fuldkommen er forestillet, og derfor ogsaa till dens ydermeere bestyrckelse nu hermed strengeligen biude og befale, at dersom nogen, være sig huem det være kunde, skulde understaa sig at udvircke eller forhuerffve noget, som kunde i een eller anden maade være Kongens absolute souveraine Enevolds Magt til affbreck og forfang, skall dog alt, huis saaledis kand være tilsagt og erlanget, holdes for usagt og ugiort, og de, som sig sligt forhuerffvet eller tilsneget haffver, straffes som de, der Mayesteten beleydiget og imod Kongens Enevoldsherredømmes høyhed groffveligen sig forgrebet haffver.

XXVII. Og som Vi tilforne sagt haffver, at Een alleene skall være EnevoldsKonge og Herre offver disse Riger og alle Os underliggende Lande eller som i fremtiden kunde tillagde vorde, og de andre Kongelige Børn at skulle lade sig nøye med huis Kongen dem till nødvendig underhold, deris Stand nogenlunde gemess, vill forunde, og med det haab, de haffver i sin

Kongeloven 1665

tiid till Arffvesuccessionen udj Regieringen: Saa ville Vi nu, all tvist og striid at forekomme og at affverge, korteligen her anordne, i huad rad og paa huad maade og manneer Een effter anden i sin tid Arffveligen udj Regieringen haffver at succedere. Skall derfor Sverdsiden udj rett lowlig Egteskab afflet altid først Arffvesuccessionen udj Regieringen tillhøre, og imedens Mand aff Mand er tilloffvers, saa lenge skall huercken Qvinde aff Mand ey heller Mand eller Qvinde aff Qvinde kaldes, og aldeelis ingen af MørneStammen Kronen arffve, saa lenge paa FæderneStammen nogen LifsArffving findes, saa at end och Qvinde aff Mand skall gange for Mand aff Qvinde.

XXVIII. Skall og i Arffvetallets Rad at mercke alt Linierne nøye tages i agt, saa at der icke for Alderens skyld springes aff Linie i Linie, mens Sønnen træder strax i Faderens sted, og imedens udj den første Mannlige Linie nogen MandsPersohn findes, skall den anden Mannlige Linie intet kunde arffve, og saa fremdeelis Linie effter Linie. Naar da endeligen Arffvesuccessionen udj Regieringen till Qvindekjønnen falder, da træde først frem de aff Os paa Færnestammen ved Sønerne needstigende QvindeLinier og dereffter omsider de, som aff Os paa MørneStammen ved Døttrene needstige, alt Linie effter Linie, Een effter anden, og Førsteføddes Rett altid taget i agt, saa at, korteligen, Sverdsiden altid gaar for, de Mannlige Linier altid først, og saa blant dem, som ere lige i Linie og Kiøn, den Eldere stedse foregaar den yngre og niuder Førstefødis Rett.

XXIX. Og paa det at jo alting saa klart maa for øyne stilles, at ingen i fremtiden med nogen billigheds skin skal kunde forevende nogen tvistige ords vanskelighed i denne KongeLowens forordning, da ville Vi den

med Voris eygen Kongelige Børns naffne i sær, saasom til Exempel, forklare. Naar Vi derfor effter Guds villie og behag denne Jordiske Krone imod den ævige og himmelske afflegge og forbytte, da skall danmarckes og Norges og alle Vore Landes fuldkomne, ubundne, højestfuldmegtige EenevoldsKongedømme og herskab Voris Førstefødde Søn Printz Christian arffveligen tillhøre, saa at, saa lenge udj de aff hannem needstigende Mannlige Linier (enddog hand sielff kunde være ved døden affgangen, førend Arffvesuccessionen udj Regieringen hannem virckligen vaar hiembfalden) nogen Mannlig Arffving findes, skall huercken Printz Georg og hans Linier eller hans Systre og deris Linier den allerringeste part aff Vore Riger og Lande arffve.

XXX. Er da den Manlige Slegt aff Printz Christians Søner og SønneSøner udj tusinde Leed uddød, da træde først frem Voris anden Søns Printz Georgs Manlige Linier og besidde Vore Rigers og Landes EenevoldsKongedømmes magt till ævindelig arff, alting uskiftet og udeelt, som før er sagt, alt Een effter anden, Mand effter Mand, Linie effter Linie, imedens Mand aff Mand er tilloffvers, Alderen taget i agt alleene blant dem, som ere lige i samme Linie og Kiøn, saa at den Eldere Broder altid foredrages den yngre, om endskiønt den Eldre vaar fød, førend hans Fader bleff Konge, og derimod den yngre afflet aff sin Fader, effterat Arffvesuccessionen udj Regieringen virckligen vaar hannem hiembfalden; Og skall effter foreskreffne maade med alting lige saaledis forholdes, om Gud ydermeere Voris Egteskab med flere Mannlige Arffvinger velsignede.

XXXI. Skulde det da hende sig (huilcket Gud Naadeligen forbiude), at all den Manlig Slegt aff Sverdsiden aldeelis vaar uddød, da skall Arffvesuccessionen udj

Kongeloven 1665

Regieringen tillhøre den sidste Konges Sønners døttre, og deris Linier, om nogen findes, huis icke, da hans eygne døttre, først den Eldste og hendens needstigende Linier, siden de andre og deris needstigende Linier, Een effter anden, Linie effter Linie, og blant dem, som ere lige udj samme Linie, altid Kjønnet først agtes og siden Alderen, saa at Sønnen stedse gaar for daatteren, og siden den Eldere foregaar den yngre, huilcket altid skall tages i agt.

XXXII. Lader hand da heller ingen døttre effter sig, da skall den Printzesse aff Blodet, som hannem paa FæderneStammen hører nest till, Arffvesuccessionen udj Regieringen være hiembfalden og hendes Linier, een effter anden, paa den maade, som før er sagt.

XXXIII. Dernest skall den sidste Konges neste Frencke og Slegt, som dog er udj de aff Os ved Sønnerne needstigende QvindeLinier, Arffveligen udj Regieringen succedere, og hendes Børn og Børnebørn effter hende, Een efter anden, Linie effter Linie, paa den maade, som før er forklaret.

XXXIV. Er da Voris Sønners Linier Mandkiøn og Qvindkiøn gandske uddød, da komme Radden till Printzesserne Vores døttres Linier, og først till Printzessen Anna Sophia saasom den Eldste og hendes Børn og Børnebørn i tusinde Leed; siden till de andre, alt Een effter anden, Linie effter Linie, saa at dog stedse blant dem, som ere lige udj samme Linie agtes Kiønnet først og siden Alderen, Søn for Daatter og siden den Eldre for den yngre; og imedens Een aff Voris Blod er tilloffvers, hører disse Rigers og Landes EenevoldsKongedømme og Herskab samme Printz eller Printzesse arffveligen till, Linie efter Linie, Een efter anden.

XXXV. Den Eldre daatters daatter i tusinde Leed skall altid foregaa den yngre daatters Søn og daatter, og maa icke springes aff Linie i Linie; men den anden Linie bie effter den første, den tredie effter den anden, den fierde effter den tredie, og saa fremdeelis.

XXXVI. Men dersom Arffvesuccessionen udj Regieringen kommer til een Daatters Søn, og hand lader Mannlige Arffvinger effter sig, da skall med de aff hannem needstigende Mannlige Linier alting forholdes, saasom Wi om de aff Os needstigende Manlige Linier forordnet haffver, at alle de aff hannem kommende paa FærneStammen og Sverdsiden skulle da fremfor alle andre arffveligen udj Regieringen succedere, Een effter anden, Linie effter Linie, den Eldre altid for den yngre, saa at, korteligen, Mand aff Mand gaar først for Qvinde aff Mand, og siden Qvinde aff Mand gaar for Mand og Qvinde aff Qvinde, og dernest videre med alting forholdes, som før er sagt.

XXXVII. Det er Døttrene og døttrenes Børn og Børnebørn i ævindeligh rad, som Arffvesuccessionen udj Regieringen skall tillhøre, og icke døttrenes Mænd, som aldeelis intet med disse Rigers Eenevoldsherskab skulle sig befatte, og i huor høye og megtige de hellers kunde være i deris eygne Lande, skulle de dog, naar de herudj Riget ere, aldeelis ingen magt sig tileygne, mens altid ære Arffvedronningen og hende den høyre haand og ypperste sted giffve.

XXXVIII. Blant Børn og Børnebørn regnes endoch fosteret, saa at, om end skiønt det først effter Faderens død fødes till verden, niuder det dog strax sin tilbørlige Sted og Rad i Arffvetallet saavelsom de andre.

Kongeloven 1665

XXXIX. Og efftersom Vi aff Guds milde og Faderlige velsignelse visseligen haffve at haabe og formode, at Voris Kongelige Arffvehuus og Stamme ævindeligen skall blomstre og mangfoldeligen voxte og formeeres, da paa det i fremtiden formedelst de needstigende og tverstigende Liniers mengde icke nogen tvist og irring udj alderen eller confusion blant Linierne skulde foraarsages, ville Vi saa og hermed alffvaarligen biude og befale, at, naar nogen aff Voris Stamme Søn eller daatter fødes, Forældrene da samme Printzes eller Printzesses naffn og fødselsdag uden forsømmelse lader Kongen anmelde og forkynde, saa frembt de agter nogen ArffveRett til disse Riger og Lande i sin tiid at ville prætendere, og derimod igien aff Kongen et documentum insinuationis, at de nemmelig sligt tilbørligen haffver tilkiende giffvet, begierer, huoraff da Gienparten udj Voris Archivo skall gjemmes, og helles ogsaa et rigtig SlegtRegister offver Voris Kongelige Arffvestamme altid holdes og der bevares.

XL. Alt det, som hidindtil om Børn og Børnebørn i tusinde Leed er meldet, er altsammen at forklare og udyde om rette Egtebørn og ingen anden. Rette EgteSønner og EgteDøttre, afflede udj ret lowlig Egteskab aff den aff Os needstigende Kongelige ArffveStamme, ere alleene at forstaa ved de Børn og Børnebørn, som udj KongeLowen omtales.

Saa haffver Vii nu, saa viit som menneskelig forsigtighed mueligt er, alting paa beste viis og manneer ordnet og stillet, og saasom Os haffver siunet best og beqvemmest all Skade og ulempe at kunde affverges, og Vores inderlig elskede undersaatte at kunde udj fred og rolighed foruden frygt for indvortes tvist og oprør tryggeligen bygge og bo. Menniskens endoch de allerviiseste anslag ere dog udj Guds haand, og i huor

viselig een ting begyndt er, saa er det dog Gud, som gjør enden og udgangen derpaa effter sin behagelige villie, udj huis Guddommelige forsiun og Faderlige beskermelse Vi Voris Kongelige Arffvehuus og Vore Riger og Lande og deris Jndbyggere til ævig tid befale. Giffvet paa Vort Slott Kiøbenhaffn, den 14. Novemb. Aar 1665.

Under vort Zignete

Friderich.

ad mandatum S^æ Regiæ
Majestatis proprium
P. Schumacher

Et eksemplar af Kongeloven udstillet på Frederiksborg Slot. Foto: Thomas Bredøl.